

"ק"כ - קכ"ד • מהגלות לירושלים:

בקשת עזרה מוה' להצלה מהגלות

המשורר (לשון יחיד) טובל מצרות בגלות, וקורא לה' לעזרה. המשורר מחפש שלום, אך האויבים עוסקים במלחמה.

(א) **שיר המעלות** אֵל ה' בַּצְרָתָהּ לִי קִרְאתִי נִיַעֲנֵי: (ב) ה' הצילה נַפְשִׁי מִשְׁפַּת שָׁקֵר מִלְשׁוֹן רַמְיָהּ: (ג) מוה יתן לך ומה יסיר לך לשון רַמְיָהּ: (ד) חֲצִי גִבּוֹר שְׁנוּנִים עִם גְּחֲלֵי רֶתְמִים: (ה) אוֹיְהוּ לִי כִי גִרְתִּי מִשָּׁפֵךְ עִם אֶהְלֵי קֶדֶר: (ו) רַבַּת שְׂכָנָה לֶּה נַפְשִׁי עִם שׁוֹנֵא שְׁלוֹם: (ז) אֲנִי שְׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הַמָּה לַמַּלְחָמָה:

(ג) מה יתן לך	←-----→	(ג) אל יתן למוט רגלך
(ב) הצילה נפשי	←-----→	(ג) אל יתן למוט רגלך
(ו) רבת שכנה לה נפשי	←-----→	(ז) ישמר את נפשך
(ו) עם שונא שלום: (ז) אני שלום וכי אדבר המה למלחמה	←-----→	(א) אשא עיני אל הרים (ב) עשה שמים וארץ
	←-----→	(ו) שאלו שלום ירושלים (ז) יהי שלום בחילך (ח) אדברה נא שלום בך
	←-----→	(ב) עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ

קכ"ה - קכ"ט • א"י מתכוננת לקיבוץ גלויות:

ירושלים כמקלט

המשורר בוטח בה', ההופך את ירושלים למקלט לעמו, לצדיקים, לטובים וישרים - אך לא ל"פעלי האון". כן ירושלים משרה ומקרנה "שלום על ישראֵל".

(א) **שיר המעלות** הבטוחים בה' קהר ציון לא ימוט לעולם ישב: (ב) ירושלים הרים סביב לה נח' סביב לעמו מעתה ועד עולם: (ג) כי לא ינוח שקט הרשע על גורל הצדיקים למען לא ישלחו הצדיקים בעולתה וְדִיקָהּ: (ד) היטיבה ה' לטובים וְלִישָׁרִים כְּלֻבוֹתֶם: (ה) וְהַמַּטִּים עַקְלָלוֹתֶם יוֹלִיכֶם ה' אֶת פְּעָלֵי הָאָוֶן שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

(ה) ירושלים הרים סביב לה נח' סביב לעמו	-----→	
(ה) יוליכם ה' את פעלי האון שלום על ישראל	-----→	

(ה) הורעים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ ;

(ה) הורעים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ ;

ק"ל- קל"ד • התפתחות דתית-חברתית בציון:

התקרבות לה' מיראה

המשורר מודע וסובל מעוונותיו בעבר ומבקש סליחה מוה' לעתיד, כדי שה' יביא "פדות" לעם ישראל בעתיד.

(א) **שיר המעלות** מִמַּעַמְקִים קִרְאתִיד ה': (ב) אֶ-דַּנְי שְׁמַעַה בְּקוֹלֵי תְהַיִינָה אֲזַנְיָךְ קִשְׁבוֹת לְקוֹל תְּהַנְנִי: (ג) אם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְ-הֵ אֶ-דַּנְי מִי יַעֲמֹד: (ד) כִּי עַמְּךָ הִסְלִיחָה לְמַעַן תִּתְרַא: (ה) קוֹיַת ה' קוֹנֶתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָר הוֹחֲלַתִּי: (ו) נַפְשִׁי לֹא-דַנְי מִשְׁמָרִים לְבַקֵּר מִלְבָּקֵר: (ז) יחל ישׂראל אֵל ה' כִּי עִם ה' הִסְדָּק וְהִרְבָּה עִמּוֹ פְדוּת: (ח) והוא יפְדֶּה אֶת ישׂראל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו :

(ז) יחל ישׂראל אֵל ה' כִּי עִם ה' הִסְדָּק וְהִרְבָּה עִמּוֹ פְדוּת	←-----→	(ג) יחל ישׂראל אל ה' מעתה ועד עולם
(ה) קוֹיַתָּה נַפְשִׁי... נַפְשִׁי לֹא-דַנְי	←-----→	(ב) וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי כְּגַמַל עָלֵי אֲמוֹ כְּגַמַל עָלֵי נַפְשִׁי

(ג) אם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְ-הֵ אֶ-דַּנְי מִי יַעֲמֹד	-----→	
---	--------	--

מזמורים ק"כ - קל"ד • שירי המעלות

שמירה ועזרה מוה' בדרכו

המשורר (לשון יחיד) מרחיב את האופקים ומכיר בה' כעושה שמים וארץ. הוא רואה את עצמו כחלק מכלל ישראל ומבקש את שמירת ה', המובטחת לו לקראת דרכו העתידית.

(א) **שיר המעלות** אִשָּׂא עֵינַי אֶל הַהָרִים מֵאֵין יְבֵא עֲזָרִי: (ב) עֲזָרִי מֵעַם ה' עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: (ג) אל יתן למוט רגלך אל ינום שִׁמְרֶךָ: (ד) הֲנֵה לֹא יְנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: (ה) ה' שִׁמְרֶךָ ה' צִלְךָ עַל יַד יוֹמֶךָ: (ו) יוֹמֵם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכְּכָה וְיָרֵחַ בַּלְיָלָה: (ז) ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רַע וְשֹׁמֵר אֶת נַפְשֶׁךָ: (ח) ה' יִשְׁמֵר צִאתְךָ וּבואֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :

(ג) אל יתן למוט רגלך	←-----→	(ג) אל יתן למוט רגלך
(ב) הצילה נפשי	←-----→	(ז) ישמר את נפשך
(ו) רבת שכנה לה נפשי	←-----→	(א) אשא עיני אל הרים (ב) עשה שמים וארץ
(ו) עם שונא שלום: (ז) אני שלום וכי אדבר המה למלחמה	←-----→	(ו) שאלו שלום ירושלים (ז) יהי שלום בחילך (ח) אדברה נא שלום בך
	←-----→	(ב) עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ

שיבת ציון

המשורר זוכה לראות בשיבת ציון, וגם הגוים מכירים בגדולת ה'. התקלאות בארץ ישראל מנצלותה ופורחת.

(א) **שיר המעלות** בְּשׁוֹב ה' אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵיִינוּ כְּחֻלְמִים: (ב) אִזּו יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינוּ וְלִשְׁוֹנוּ רִנָּה אִזּו יֵאֱמָרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל ה' לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה: (ג) הַגְּדִיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הֵיִינוּ שְׂמֻחִים: (ד) שׁוֹבָה ה' אֶת שְׁבִיתֵנוּ כַּאֲפִיקַיִם בְּגִבָּב: (ה) הוֹרָעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: (ו) הַלֹּדַךְ יִלֵּךְ וַיִּכַּחַה נִשְׂא מִשָּׁךְ הַזָּרַע בֹּא יְבוֹא בְרִנָּה נִשְׂא אֶלְמַתִּיו :

(ה) הורעים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ ;	-----→	
--	--------	--

(ה) הורעים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ ;

(ה) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת, (ג) הֲנֵה נַחֲלַת ה' בְּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבְּטֹן; (ד) כַּחֲצִים בְּיַד גִּבּוֹר, (ה) אֲשֶׁרֵי הַגָּבֵר

(ה) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת, (ג) הֲנֵה נַחֲלַת ה' בְּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבְּטֹן; (ד) כַּחֲצִים בְּיַד גִּבּוֹר, (ה) אֲשֶׁרֵי הַגָּבֵר

התקרבות לה' מואהבה

המשורר דבק במידת הענווה (כמו דוד) ומחפש את קרבת ה' כְּגַמַל עָלֵי אֲמוֹ לקראת העתיד של עם ישראל.

(א) **שיר המעלות לַדָּוִד** ה' לֹא גִבַּה לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלַּכְתִּי בְּגִדְלוֹת וּבְגַפְלֹאוֹת מִמְּנִי: (ב) אם לֹא שׁוֹיַתִּי וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי כְּגַמַל עָלֵי אֲמוֹ כְּגַמַל עָלֵי נַפְשִׁי: (ג) יחל ישׂראל אֵל ה' מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :

(ז) יחל ישׂראל אֵל ה' כִּי עִם ה' הִסְדָּק וְהִרְבָּה עִמּוֹ פְדוּת	←-----→	(ג) יחל ישׂראל אל ה' מעתה ועד עולם
(ה) קוֹיַתָּה נַפְשִׁי... נַפְשִׁי לֹא-דַנְי	←-----→	(ב) וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי כְּגַמַל עָלֵי אֲמוֹ כְּגַמַל עָלֵי נַפְשִׁי

(ג) אם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְ-הֵ אֶ-דַּנְי מִי יַעֲמֹד	-----→	
---	--------	--

עלייה לירושלים והתברות ליושביה

המשורר (לשון יחיד) עולה לרגל לירושלים, ומתחבר לעולים, לבשטי י-ה, לשופטים מובית דוד ולאוחבי ציון. כדי לבקש עם "אחי ורעי" את שלום ירושלים. בכך מתגשם בירושלים חיפוש השלום בגלות (ק"כ, ו-1).

(א) **שיר המעלות לַדָּוִד** שְׂמַחְתִּי בְּאֲמָרִים לִי בַּיִת ה' נִלְךָ: (ב) עַמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בְּשִׁעְרֶיךָ וְרוּשְׁלָם: (ג) ירושלים הִבְנוּיָהּ כְּעִיר שְׂחַבְרָה לֶּה יַחֲדוּ: (ד) שָׁשָׂם עָלוּ שְׂבָטִים שְׂבָטֵי יְ-הֵ עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת לָשֵׁם ה': (ה) כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִּסְאוֹת לְמִשְׁפַּט כִּסְאוֹת לְבַיִת דָּוִד: (ו) שְׂאֵלוּ שְׁלוֹם וְרוּשְׁלָם יִשְׁלִיו אֲהַבֶּיךָ: (ז) יהי שלום בְּחִילְךָ שְׁלֹנָה בְּאֲרַמְנוֹתֶיךָ: (ח) לְמַעַן אַחִי וְרַעִי אֲדַבְּרָה נֹא שְׁלוֹם בְּךָ: (ט) לְמַעַן בַּיִת ה' אֶ-לְהִינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ :

(ג) אל יתן למוט רגלך	←-----→	(ג) אל יתן למוט רגלך
(ב) הצילה נפשי	←-----→	(ז) ישמר את נפשך
(ו) רבת שכנה לה נפשי	←-----→	(א) אשא עיני אל הרים (ב) עשה שמים וארץ
(ו) עם שונא שלום: (ז) אני שלום וכי אדבר המה למלחמה	←-----→	(ו) שאלו שלום ירושלים (ז) יהי שלום בחילך (ח) אדברה נא שלום בך
	←-----→	(ב) עמדות היו רגלינו

(ד) רַבַּת שְׂבָעָה לֶּה נַפְשֵׁנוּ

(א) **אליד שְׂאֵתִי אֶת עֵינַי הַיִּשְׁבִּי בְּשָׁמַיִם**

בניין ירושלים והקמת דור חדש

בנין בתים ושמירת העיר תצליח בעזרת ה'; הקמת דור חדש בעיר מהווה הגנה נגד אויבים.

(א) **שיר המעלות לשלמה** אם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׁוֹא עִמְלוּ בּוֹנוּי בּוֹ אִם ה' לֹא יִשְׁמֵר עִיר שְׁוֹא שָׁקֵד שׁוֹמֵר: (ב) שְׁוֹא לָכֵם מִשְׁכִּימֵי קוֹם מֵאֲחֵרֵי שְׂבַת אַכְלֵי לֶחֶם הַעֲצִיבִים כֹּן יִתֵּן לִידֵידוֹ שָׁנֹא: (ג) הֲנֵה נַחֲלַת ה' בְּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבְּטֹן: (ד) כַּחֲצִים בְּיַד גִּבּוֹר כֹּן גִּבִּי הַנְּעוּרִים: (ה) אֲשֶׁרֵי הַגָּבֵר אֲשָׁר מִלֵּא אֶת אִשְׁתּוֹ מֵהֵם לֹא יִבְשׂוּ כִּי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשָׁעַר:

(ה) הורעים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ ;	-----→	
(ה) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת, (ג) הֲנֵה נַחֲלַת ה' בְּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבְּטֹן; (ד) כַּחֲצִים בְּיַד גִּבּוֹר, (ה) אֲשֶׁרֵי הַגָּבֵר	-----→	(א) אֲשֶׁרֵי כָל יִרְאֵה (ג) אֲשִׁתְךָ כְּגִפְן פְּרִיָּהּ בְּיַתֶּךָ בְּנִיד כִּשְׂתֵלֵי זֵיתִים (ד) הֲנֵה כִּי כֹן יִבְרַךְ יִבְרַךְ יִרְאֵה ה' (ו) וְרִאֵה בְּנִים לְבָנֶיךָ

(ג) בְּנִיד כִּשְׂתֵלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ	←-----→	(ב) יָגִיעַ כְּפִידָּ כִּי תֵאֱכַל
(ב) יָגִיעַ כְּפִידָּ כִּי תֵאֱכַל	←-----→	(ו) וְרִאֵה בְּנִים לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל

(א) אֲשֶׁרֵי כָל יִרְאֵה (ג) אֲשִׁתְךָ כְּגִפְן פְּרִיָּהּ בְּיַתֶּךָ בְּנִיד כִּשְׂתֵלֵי זֵיתִים (ד) הֲנֵה כִּי כֹן יִבְרַךְ יִבְרַךְ יִרְאֵה ה' (ו) וְרִאֵה בְּנִים לְבָנֶיךָ

(ה) אֲשֶׁרֵי כָל יִרְאֵה (ג) אֲשִׁתְךָ כְּגִפְן פְּרִיָּהּ בְּיַתֶּךָ בְּנִיד כִּשְׂתֵלֵי זֵיתִים (ד) הֲנֵה כִּי כֹן יִבְרַךְ יִבְרַךְ יִרְאֵה ה' (ו) וְרִאֵה בְּנִים לְבָנֶיךָ

השראת שכינה במקדש

המשורר מתאר את עליית דוד לבית ה' עם ארון ה', הכתנים והחסידים. בניו ישמרו את התורה וה' ישמור על ציון לעולם, ציונות קרן לדוד המשיח.

(א) **שיר המעלות** זְכוֹר ה' לַדָּוִד אֶת כָּל עֲשׂוֹתוֹ: (ב) אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְה' נְדַר לְאֲבִיר יַעֲקֹב: (ג) אם אָבִא בְּאֶהֱל בֵּיתִי אם אֵעֲלֶה עַל עָרֶשׁ יַצְוִיעִי: (ד) אם אֲתֹן שְׁנַת לַעֲנִי לַעֲפַפִּי תִּגְוַמָּה: (ה) עַד אֲמַצֵּא מָקוֹם לְחַי מִשְׁכְּנֹתָ לְאֲבִיר יַעֲקֹב: (ו) הֲנֵה שְׁמַעֲנִיָּה בְּאִפְרַתָּה מִצִּיאֹנָה בְּשַׁדֵּי יַעַר: (ז) נְבוּאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו נִשְׁתַּחֲנַה לְהַדָּם רַגְלָיו: (ח) קוֹמָה ה' לְמַנְחֹתֶךָ אֲתָהּ נֶאֱרוֹן עֲצֶךָ: (ט) כְּהִנְיָךְ יִלְבְּשׂוּ צִדְקָ וְחִסְדִּיךָ יִרְנְנוּ: (י) בְּעִבּוֹר דָּוִד עֲבַדְךָ אֵל תִּשָּׁב כְּנִי מִשִּׁיחָךָ: (יא) נִשְׁבַּע ה' לַדָּוִד אֲמֹת לֹא יָשׁוּב מִמְּנָה מִפְּרִי בִטְנְךָ אֲשִׁית לְכִסֵּא לָךְ: (יב) אם יִשְׁמְרוּ בְּנִיד בְּרִיתִי וְעַדְתִּי זוֹ אֲלַמְּדֶם גַּם בְּנִיָּהֶם עַדִּי עַד יִשְׁבוּ לְכִסֵּא לָךְ: (יג) כִּי בַחַר ה' בְּצִיּוֹן אֹנָה לְמוֹשָׁב לוֹ: (יד) זֹאת מְנוּחָתִי עַדִּי עַד פֹּה אֲשַׁב כִּי אֹתִיָּהּ: (טו) צִידָה בְּרַךְ אֲבֹרֶךָ אֲבִיוֹנִיָּה אֲשִׁבִיעַ לָחֶם: (טז) וְכִהְיֶיָּה אֲלֹבִישׁ יִשַׁע וְחִסְדִּיָּהּ כַּחַן וְרַנְנוּ: (יז) שֶׁם אֲצַמִּיחַ קֶרֶן לַדָּוִד עַלְכֶּתִי נַר לְמִשִּׁיחִי: (יח) אוֹיְבֵיכֶוּ אֲלֹבִישׁ בְּשֵׁת וְעָלִיו יִצְרִי נְרוֹ:

(יב) יִשְׁבוּ לְכִסֵּא לָךְ: (יג) אֹנָה לְמוֹשָׁב לוֹ: (יד) פֹּה אֲשַׁב כִּי אֹתִיָּהּ	←-----→	(א) הֲנֵה מוה טוב ומה נעים שְׂבַת אַחִים גַּם יַחַד
(ט) כְּהִנְיָךְ יִלְבְּשׂוּ צִדְקָ וְחִסְדִּיָּהּ יִשַׁע	←-----→	(ב) זְכוֹר אֲהַרֹן שִׁירְךָ עַל פִּי מִדּוֹתָיו
(ט) צִידָה בְּרַךְ אֲבֹרֶךָ אֲבִיוֹנִיָּה אֲשִׁבִיעַ לָחֶם	←-----→	(א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לַדָּוִד הֲנֵה...
	←-----→	(א) הֲנֵה מוה טוֹב וְהֵם נְעִיִם שְׂבַת אַחִים גַּם יַחַד
	←-----→	(ב) זְכוֹר אֲהַרֹן שִׁירְךָ עַל פִּי מִדּוֹתָיו
	←-----→	(ג) כִּי שֶׁם צָוָה ה' אֶת הַבְּרַכָּה
(ט) צִידָה בְּרַךְ אֲבֹרֶךָ אֲבִיוֹנִיָּה אֲשִׁבִיעַ לָחֶם	←-----→	(א) הֲנֵה מוה טוֹב וְהֵם נְעִיִם שְׂבַת אַחִים גַּם יַחַד
	←-----→	(ב) זְכוֹר אֲהַרֹן שִׁירְךָ עַל פִּי מִדּוֹתָיו
	←-----→	(א) הֲנֵה מוה טוֹב וְהֵם נְעִיִם שְׂבַת אַחִים גַּם יַחַד
	←-----→	(ב) זְכוֹר אֲהַרֹן שִׁירְךָ עַל פִּי מִדּוֹתָיו
	←-----→	(א) הֲנֵה מוה טוֹב וְהֵם נְעִיִם שְׂבַת אַחִים גַּם יַחַד
	←-----→	(ב) זְכוֹר אֲהַרֹן שִׁירְךָ עַל פִּי מִדּוֹתָיו

יחידה ספרותית ורעיונית

התברות לעבודת ה'

המשורר (לשון יחיד) נושא את עינו לה', ומצטרף בכך בתפילות לעבדי ה' אחרים (לשון רבים). הקשר של המשורר לה' מתחזק והוא נהפך לעבד ה' - כעבד אל איונו.

(א) **שיר המעלות** אֵלֶיךָ נְשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיִּשְׁבִּי בְּשָׁמַיִם: (ב) הֲנֵה כְּעֵינַי עֲבָדֶיךָ אֵל יַד אֲדוֹנָיִהֶם כְּעֵינַי שִׁפְחָה אֵל יַד גְּבָרָתָהּ כֹּן עֵינַינוּ אֵל ה' אֶ-לְהִינוּ עַד שְׁיִחְנְנוּ: (ג) חֲנֻנוּ ה' עַל נַפְשֵׁנוּ: (ה) אֲנִי עֹבֵר עַל נַפְשֵׁנוּ מֵהַיָּמִים הַזֵּידוֹנִים: (ו) בְּרוּךְ ה' יִשְׂאֵל נַתְּנֵנוּ טֹרֶף לְשַׁנְיָהֶם: (ז) נַפְשֵׁנוּ כַּצֹּפֵר נִמְלַקְתָּ מִפַּח יוֹקִשִׁים הַפַּח נִשְׁבֵּר וְנֶאֱחָנּוּ נִמְלַטְנוּ: (ח) עֲזָרְנוּ בְּשֶׁם ה' עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

(ד) רַבַּת שְׂבָעָה לֶּה נַפְשֵׁנוּ	←-----→	(א) אליד שְׂאֵתִי אֶת עֵינַי הַיִּשְׁבִּי בְּשָׁמַיִם
(א) אליד שְׂאֵתִי אֶת עֵינַי הַיִּשְׁבִּי בְּשָׁמַיִם	←-----→	
	←-----→	(ח) עֲזָרְנוּ בְּשֶׁם ה' עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

(ח) עֲזָרְנוּ בְּשֶׁם ה' עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ